

Uitstel is geen afstel, uitstel is genade!

Preek over Ezechiël 12

Heb je dat ook wel eens gehad, zo'n peuter die maar twee vragen kent? Vraag 1 is dan: "Wat doe jij?" En als je antwoord hebt gegeven komt vraag 2: "Waaróm doe jij dat?" Je wordt er soms helemaal simpel van, je krijgt de neiging om het peutertje af te schepen met een onzinantwoord of om te snauwen: "Waarom? Dáárom! Nou goed?"

Toch is het een periode in het kinderleven die heel belangrijk is, hoe vervelend soms ook voor de omgeving. Het kind leert zo verbanden te leggen tussen het handelen van mensen en het waarom ervan. En ja, een kind – en trouwens een volwassene ook – leert vooral van herhaling.

In de preek van vandaag wil ik een Bijbelgedeelte bekijken, waarin God de profeet Ezechiël iets laat doen om de omstanders de vraag te ontlocken: "Wat ben je aan het doen? En waarom doe je dat?" Want God wil Zijn volk voor de zoveelste keer leren wat er fout is gegaan in hun verbondsrelatie. Alleen lijkt het wel of de herhaling bij Israël niet zoveel helpt.

Lezen: Ezechiël 12

Gebed:

- *leiding van de Heilige Geest bij spreken en luisteren*
- *bewaring voor hoogmoed: de les aan Israël is ook voor ons*

Alweer moet Ezechiël als een volleerd toneelspeler een stuk opvoeren dat op het eerste gezicht onbegrijpelijk is voor de toeschouwers. Al eerder, in hoofdstuk 4 en 5 beeldde hij uit dat Jeruzalem zal worden ingenomen en verwoest door de vijand. Maar Israël kon en wilde dat maar niet geloven. Het was toch de stad van God? In Jeruzalem stond toch de tempel? God had toch beloofd dat Hij voor eeuwig daar zou blijven wonen? Het staat duidelijk in Psalm 132: 13-14: "Want de Here heeft Sion verkoren, Hij heeft het Zich ter woning begeerd: dit is mijn rustplaats voor immer, hier zal Ik wonen, want haar heb Ik begeerd."

En nog meer moois wordt er in Psalm 48 vers 9 en 10 gezegd: Jeruzalem is "de stad van de Here der heerscharen, ... de stad van onze God. God bevestigt haar voor altoos. Wij gedenken, o God, uw goedertierenheid in het midden van uw tempel." Waarom zegt die onheilsprofeet Ezechiël dan dat Jeruzalem ingenomen en verwoest zal worden? God zal zijn stad toch nooit in de steek laten!

Maar... hier vergissen de toeschouwers bij Ezechiël zich lelijk! In hoofdstuk 11:23 lezen we iets wat schijnbaar onmogelijk is: "De heerlijkheid des Heren steeg op uit het midden der stad en plaatste zich op den berg die ten Oosten van de stad ligt."

Gods aanwezigheid heeft de tempel wel degelijk verlaten! Waarom?? We hebben het eerder kunnen lezen in Ezechiël 8: op het tempelplein stonden afgodenbeelden opgesteld, binnenin de tempel werden afbeeldingen van schepselen vereerd, vrouwen dienden de oogstgod Tammuz in de tempelpoort en voor de ingang van het tempelgebouw bogen 25 mannen zich neer voor de zon en keerden God daarmee letterlijk de rug toe. Door de afgodendienst in Gods tempel kon Hij zich niet meer thuis voelen in zijn eigen huis!

In het hoofdstuk van vandaag zien we Ezechiël zijn koffers pakken en buiten zetten, klaar voor vertrek. Dan gaat hij weer naar binnen en wacht tot het avond is. Verbaasd staan de mensen te kijken. "Wat is die nou weer van plan?" Als hij tevoorschijn komt is het al donker. Nog groter wordt hun verbazing als ze zien dat Ezechiël van binnenuit de muur van zijn huis kapot maakt. Huisjes waren vaak van klei of leem gemaakt, dus een gat maken ging prima met de hand. Maar het blijft natuurlijk wel een raar gezicht, er is toch ook gewoon een deur om door naar buiten te komen. Als de profeet door het gat tevoorschijn komt, zien de toeschouwers nog iets vreemds: Ezechiël heeft met een doek zijn gezicht bedekt, zodat hij niet eens kan zien waar hij loopt. Vervolgens pakt hij de klaargezette spullen en staat klaar om te vertrekken. Of Ezechiël ook echt een eind is gaan lopen lezen we niet. Het verhaal springt in vers 8 direct naar de volgende morgen. Als het licht wordt, komt Gods woord weer tot Ezechiël. God vraagt hem of de mensen ook vroegen wat hij aan het doen was en waarom. Ezechiël had op die vragen geen antwoord gehad, hij deed alleen maar wat God hem had opgedragen. Nu wordt hem de uitleg gegeven van zijn vreemde toneelstukje. En die uitleg moet hij op zijn beurt doorgeven aan de Israëlieten.

De woorden die God spreekt zullen voor de omstanders duidelijke taal zijn geweest en door het toneelstukje zullen ze het helemaal wel goed begrepen hebben. Het slaat op de vorst in Jeruzalem en op alle inwoners van deze stad. Die vorst in Jeruzalem is koning Sedekia. Ezechiël is een zinnebeeld van wat er volgens God met Jeruzalem en Sedekia gaat gebeuren. Vers 11 tot en met 14 vertellen dat in niet mis te verstane woorden: ballingschap, gevangenschap, in Babel zal hij sterven, de helpers en legers van Israël worden verstrooid...

Laten we eens kijken op een andere plaats in de Bijbel wat er in het echt met koning Sedekia is gebeurd. We lezen over hem o.a. in 2 Kon. 24 en 25: "En de koning van Babel maakte Jojakim oom Mattanja koning in zijn plaats en veranderde diens naam in Sedekia. Sedekia was eenentwintig jaar oud, toen hij koning werd; hij regeerde elf jaar te Jeruzalem. (...)

Hij deed wat kwaad is in de ogen des Heren, geheel zoals Jojakim gedaan had. **Zo kwam het door de toorn des Heren zover met Jeruzalem en Juda, dat Hij hen van zijn aangezicht verwierp.**

Sedekia nu kwam in opstand tegen de koning van Babel. In het negende jaar van zijn regering, (...) rukte Nebukadnessar, de koning van Babel, zelf met zijn gehele leger tegen Jeruzalem op en sloeg het beleg erom, en zij bouwden er een belegeringswal omheen. Zo werd de stad belegerd tot het elfde jaar van koning Sedekia. Op de negende van de vierde maand, toen de hongersnood in de stad zwaar geworden was en er geen brood meer was voor het volk des lands werd een bres in de stadsmuur geslagen; en al de krijgslieden vluchtten des nachts door de poort tussen de beide muren bij de koninklijke tuin (de Chaldeeën nu lagen rondom tegen de stad), en sloegen de weg in naar de Vlakte. Maar het leger der Chaldeeën zette de koning na en achterhaalde hem in de vlakte van Jericho; zijn gehele leger werd van hem gescheiden en verstrooid.

Zij grepen de koning, brachten hem naar de koning van Babel te Ribla, en men velde vonnis over hem: de zonen van Sedekia bracht men voor diens ogen ter dood; en hij liet de ogen van Sedekia verblinden en hem met twee koperen ketenen binden; en men bracht hem naar Babel."

Hierna kunnen we uitgebreid lezen wat er met de stad, de tempel en de inwoners van Jeruzalem gebeurde.

Zie je dat het volledig klopt? God had het zó gehad met de ongelovige Israëlieten, dat hij hen van zijn aangezicht had verworpen! Daarom komt er inderdaad een belegering van Jeruzalem, compleet met hongersnood, zoals Ezechiël al in hoofdstuk 4 had voorgezegd. Vervolgens zien we de koning met zijn leger stiekem vluchten als er een gat in de muur wordt geslagen. Desondanks wordt hij achterhaald en gevangen genomen. Als hij naar Babel wordt gevoerd steken ze hem zijn ogen uit, zodat hij inderdaad het land Babel niet zal zien.

Hoe reageren de toeschouwers bij Ezechiël op dit schokkende nieuws? Geloven ze het nu wél? Helaas, het antwoord is: nee, ze spotten er liever mee. In vers 22 en 27 lezen we hoe ze ermee omgingen. Ze hadden een nieuw spreekwoord bedacht: “de tijd verstrijkt, maar geen enkel inzicht komt uit” en verder hadden ze het veilige gevoel dat die vreselijke tijd nog verre toekomst was. Wij zouden zeggen: “het zal mijn tijd wel duren”, of “wie dan leeft, wie dan zorgt”.

Fel is de reactie van God op zoveel ongeloof: “de tijd is nabij en de vervulling van elk gezicht... het zal in vervulling gaan, niet langer zal het worden uitgesteld... in uw dagen, weerspanning geslacht, zal ik het ten uitvoer brengen!”

Het doet me sterk denken aan een gedeelte uit de 2^e Petrusbrief. (Wellicht is het handig om 2 Petrus 3 er even bij te pakken.) Petrus waarschuwt daar de kerkmensen om niet je eigen godsdienstigheid te ontwikkelen en zo af te dwalen van de goede weg. Israël was bezig met eigenzinnige eredienst, ze dienden allerlei vreemde goden náást God, hoe is het mogelijk! De geloofsbelijdenis van Israël begint toch met: “Hoor Israël, JHWH is onze God, JHWH is één.” (Deut. 6:4) Maar hoewel ze andere goden dienden, dachten ze toch dat ze als volk van God automatisch recht hadden op Gods bescherming en hulp. En als God dan keer op keer profeten stuurt om het volk te waarschuwen en op te roepen tot terugkeer naar de Enige God, dan worden die profeten niet geloofd en zelfs belachelijk gemaakt! En die straf van God..., ach, 't zal mijn tijd wel duren.

Zo zijn er ook nu, schrijft Petrus, “spotters met spotternij, die naar hun eigen begeerten wandelen, en zeggen: Waar blijft de belofte van zijn komst? Want sedert de vaderen ontslapen zijn, blijft alles zo, als het van het begin der schepping af geweest is.” (2 Petr. 3:3-4) Inderdaad, hoeveel mensen noemen zich wel christen, maar houden meer rekening met hun eigen visies en ideeën, dan dat ze luisteren naar het Woord van God? Heb jij, hoewel je trouw naar de kerk gaat, ook echt maar één God in je leven? Of zijn er in de binnenkamer van jouw tempel – je hart – ook afbeeldingen van geschapen dingen, waar je je aandacht en eer aan schenkt? (zie Ez. 8:7-12) Dan denk ik aan sportidolen of muzikhelden. Of je kunt denken aan je werk en carrière, of aan de afgod van deze tijd: het genot; alles moet maar leuk zijn... Maar wanneer God niet meer op de eerste plaats komt in je leven, kan er snel een soort onverschilligheid ontstaan. Als medechristenen je dan aanspreken op je gedrag of ideeën beroep je je op je christen zijn, en daarmee wijs je alle waarschuwingen van de hand. Maar ondertussen ga je gewoon je eigen gang. Goedbedoelde adviezen en waarschuwingen van medegelovigen wil je op den duur liever niet meer horen, wat zeuren ze toch steeds! Ik ben toch ook een christen?!

Ondertussen ben je dan niet veel beter dan het volk Israël in Ezechiëls tijd. God noemt hen in vers 2 een weerspanning geslacht, dat ogen heeft, maar niet ziet en oren zonder te horen. Ze dachten *rechten* te hebben, omdat ze Gods volk zijn, maar ze vergaten de *plichten* die bij het verbond horen. Dan zie je inderdaad die onverschilligheid komen bij de aankondiging van de straf: het zal mijn tijd wel duren.

Zo zijn er ook nu mensen die lekker hun eigen christelijke gangetje gaan. Ze bekommeren zich alleen niet om de zaken die horen bij een levend christen zijn: volgens Petrus zijn dat heilige en godsvruchtige wandel, vol ijver om onbevlekt en onberispelijk te zijn, in geduldige afwachting van de komst van Gods dag (2 Petr. 3:11-15). In plaats daarvan staan ze helemaal niet zo stil bij die dag, eigenlijk zijn ze er een beetje huiverig voor. Het beste zou het zijn als alles maar bij het oude blijft. Toch roept de Bijbel op meerdere plaatsen op om juist als gelovige vooruit te kijken. Ook Paulus en Johannes schrijven over de komst van onze Here Jezus. Bijvoorbeeld in de Colossenzenbrief, hoofdstuk 3:4-5: "Wanneer Christus verschijnt, die ons leven is, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid." Direct daarachter volgt dan de oproep om heilig te leven: "Doodt dan de leden, die op de aarde zijn..." gevolgd door een opsomming van kenmerken van een onheilige levenshouding, als hoererij, hebzucht, liegen enz. En Johannes schrijft in zijn 1^e brief, hoofdstuk 3: "wij zullen Hem zien, gelijk Hij is. En een ieder, die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich, gelijk Hij rein is." (1 Joh. 3:3)

Vraag jezelf eens af: hoe kijk ik naar de toekomst? Ben ik bezig met de komst van Jezus? Probeer ik heilig te leven omdat mijn Heer ook heilig is? Of denk ik daar liever niet aan? Mag het van mijn nog wel even duren?

Veel Israëlieten dachten er wel zo over volgens vers 22 uit ons hoofdstuk. Ze meenden dat uitstel bij God eigenlijk afstel is. Maar in 2 Petrus 3:9 lezen we iets heel anders, iets heel moois ook: **bij God is uitstel geen afstel, maar uitstel is genade!** Zo geeft hij mensen de kans om zich te bekeren. Dáárom is God zo geduldig, dat het wel eens lijkt of er niets gebeurt.

Maar... hoe zit dat dan in Ezechiël? Daar kondigt God toch wel strenge straffen aan voor het volk. Het lijkt er daar niet veel op dat God genadig is. Zie jij ergens een sprankje hoop? De koning wordt gevangen genomen en blind weggevoerd, de helpers van de koning zullen vluchten en verstrooid worden...

En dan tóch is er licht in de tekst! In de verzen 15 en 16 zie ik een beetje hoop gloren, en in vers 20 blinkt het nóg een keertje op, ondanks de steden die in puin liggen en het land dat een woestenijs zal worden. Bekijk die verzen eens goed, zie je het dan ook?

In deze verzen staan 2 lichtpuntjes. Allereerst in vers 16: God zal van de verstrooiden een klein aantal alle ellende laten overleven, zodat zij kunnen vertellen wat hen overkomen is, en vooral waaróm dat gebeurd is. Op die manier zijn ze een getuigenis voor andere volken. Zoals Ezechiël tot een zinnebeeld gesteld was voor Israël (vers 6 en 11), zo worden deze mensen een zinnebeeld voor de wereld. Zie je hoe God uit iets kwaads altijd het goede tevoorschijn laat komen? Door Israël's verstrooiing ziet God kans andere volken te waarschuwen en tot Hem te brengen.

Een prachtig voorbeeld daarvan is de Babylonische koning Nebukadnessar, die door Daniël en zijn vrienden – die als ballingen in Babel verbleven – kennis maakte met Israël's God. Deze heidense koning sprak, nadat de 3 vrienden van Daniël levend uit de vuuroven waren gekomen, de volgende woorden: "Geloofd zij de God van Sadrak, Mesak en Abednego! Hij heeft zijn engel gezonden en zijn dienaren bevrijd, die zich op Hem hebben verlaten, het bevel des konings hebben overtreden, en hun lichamen prijsgegeven, omdat zij geen enkele god willen vereren of aanbidden dan alleen hun God. Daarom wordt door mij een gebod uitgevaardigd, dat ieder, tot welk volk, tot welke natie of taal hij ook behore, die enig oneerbiedig woord spreekt tegen de God van Sadrak, Mesak en Abednego, in stukken gehouwen en dat zijn huis tot een puinhoop gemaakt zal worden, omdat er geen andere god is, die zo verlossen

kan.” (Dan. 3:28-29) En deze laatste uitspraak brengt me bij het tweede lichtpunt in de verzen 15 en 16. Er staat daar namelijk drie keer (bijna) hetzelfde zinnetje: “en zij zullen weten dat ik de HERE ben.” Als in de NBG-vertaling HERE staat met hoofdletters, dan staat er in het hebreuws de Godsnaam JHWH. Het is een goede gewoonte om bij de uitleg van hebreeuwse woorden te kijken naar de plaats waar een woord het eerst wordt genoemd in het Oude Testament. Want die situatie kleurt de betekenis van dat woord in latere teksten. De eerste keer dat Gods naam JHWH in de Bijbel gebruikt wordt is in Genesis 2:4-7, waar staat: “Ten tijde, dat de Here God aarde en hemel maakte, ... formeerde de Here God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; also werd de mens tot een levend wezen.” Hier zien we dat Gods naam te maken heeft met de levensadem; Gods levendmakende Geest, waardoor een mens écht mens wordt. Gods naam is verbonden met het leven. “Hij is erbij” betekent het en waar Hij is, is het Leven te vinden!

Een andere opmerkelijke tekst over Gods naam is de plaats waar Hij zelf die naam voor het eerst aan mensen bekend maakt. We lezen dat in Exodus 3:14, als Mozes door God gezonden wordt naar Egypte om Israël uit de slavernij te bevrijden. Mozes vraagt wat hij moet zeggen als zijn volksgenoten de naam willen weten van degene die Mozes gezonden heeft. Gods antwoord is: JHWH, Ik ben! Helemaal bijzonder wordt het wanneer we iets verder in Exodus 6:1-2 lezen: “Voorts sprak God tot Mozes en zeide tot hem: Ik ben JHWH. Ik ben aan Abraham, Isaäk en Jakob verschenen als God de Almachtige, maar met mijn naam JHWH ben Ik hun niet bekend geweest.” Gods naam werd dus pas voor het eerst aan mensen bekend, toen God bezig was met de redding van Israël! “Ik ben erbij in jullie ellende, Ik zal jullie redden,” betekent de Naam hier!

Zo lezen we in Ezechiël 12 in die kleine regeltjes – tussen alle ellende die aangekondigd wordt door – dat God zijn volk niet vergeet, zelfs niet als de straf terecht is. Zie je wel: uitstel is bij God nooit afstel, maar pure genade. Daarbij gebruikt Hij het kwade om er iets goeds uit te maken. Dat mag ook een troost zijn voor ons, als we twijfelen aan het doorgaan van Gods plannen.

Dat Jezus nog niet is teruggekomen is een teken van Gods genade en geduld. Laat Hem maar z'n gang gaan en kijk vol verwachting uit naar Zijn wederkomst. Als je naar de ontmoeting met de Heer verlangt is het ook niet een té zware last om heilig te leven. Natuurlijk heb je daar wel je problemen, moeiten en teleurstellingen in, maar vergeet daarbij nooit wat Gods naam betekent: “Ik ben erbij, reddend, verlossend! Ik ben het die je levend maakt met mijn adem, mijn Ruach”; het hebreeuwse woord voor adem, maar ook voor Geest. Laat je dan door die Geest leiden in afwachting en verwachting van de wederkomst.

In de woorden van Petrus: “Zie gespannen uit naar de dag van de Heer ... Hij heeft ons een nieuwe hemel en een nieuwe aarde beloofd, waar gerechtigheid zal heersen, en daar zien we verlangend naar uit. In afwachting daarvan moet u, dierbare vrienden, uw best doen, om in Gods ogen vlekkeloos en onberispelijk te zijn en in vrede met Hem te leven. Bedenk dat het geduld dat de Heer met ons heeft, onze redding is.” (uit 2 Petrus 3:12-15, vertaling Groot Nieuws Bijbel)

Amen

13 september 2000